

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-21
Besvaras senast
2024-10-30 kl. 12.00

Till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:275 Handel och bistånd

Rapporten Aid for Trade: En forskningsöversikt med rekommendationer för svenskt bistånd från april 2024, publicerad av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA), undersöker det svenska biståndets roll i att stödja handel och ekonomisk tillväxt i låg- och medelinkomstländer. Rapporten är en del av en större internationell diskussion kring hur bistånd kan användas för att främja handel och därigenom skapa förutsättningar för ekonomisk utveckling och fattigdomsminskning. Rapportens författare, Ari Kokko och Patrik Tingvall, genomför en bred genomgång av befintlig forskning om effekterna av Aid for Trade (AFT) och utvärderar det svenska biståndets effektivitet inom detta område.

Rapporten visar att ungefär en tredjedel av de globala biståndsflödena nu kategoriseras som Aid for Trade, vilket innebär att stödet syftar till att förbättra utvecklingsländers förmåga att delta i internationell handel. Detta inkluderar satsningar på att stärka infrastrukturen och produktionskapaciteten och att reformera handelspolitiska system. Aid for Trade har bidragit till ökad exportkapacitet och ekonomisk integration i många mottagarländer, vilket i sin tur kan leda till ekonomisk tillväxt och jobbskapande. Dock påpekar rapporten att ökad frihandel och handelsliberalisering inte automatiskt leder till positiva utvecklingseffekter, utan att detta kräver parallella insatser inom andra sektorer för att långsiktigt gynna fattigdomsbekämpning.

Enligt rapporten finns det risker för att AFT-satsningar, om de genomförs ensidigt, kan skapa ojämlika effekter och stärka de delar av ekonomin som redan är väl integrerade i internationella handelsnätverk, medan andra sektorer och grupper kan förbli marginaliserade. Här lyfter rapporten fram betydelsen av att kombinera Aid for Trade med insatser som stärker rättsstaten, förbättrar utbildning och hälsa samt främjar social trygghet. Genom att samtidigt investera i demokratibyggande och institutionell kapacitet kan länder bättre hantera de utmaningar som följer av ökat marknadstillträde och handelsförbindelser.

Andra källor, som African Development Bank (AfDB), har också understrukt vikten av att se till att handelspolitik och ekonomiska reformer inte enbart gynnar en elit utan bidrar till bredare samhällsutveckling. AfDB betonar att länder måste ha tillgång till rätt verktyg för att genomföra reformer som är anpassade till deras egna utvecklingsbehov. Socialdemokraterna ser positivt på

att främja handel och utveckla lokala och regionala marknader som en del av Sveriges biståndsstrategi. Vi menar dock att det är avgörande att behålla ett brett fokus på biståndets olika uppgifter, såsom demokratiutveckling, stöd till civilsamhället och humanitära insatser.

Rapporten rekommenderar att Sverige fortsätter att utveckla sitt Aid for Trade-arbete, men att detta bör ske i nära samarbete med långsiktiga utvecklingsstrategier som prioriterar fattigdomsbekämpning och rättssäkerhet. Att enbart fokusera på handel skulle vara ett alltför snävt perspektiv, och risken finns att biståndet blir ineffektivt om det inte integreras med bredare utvecklingsmål.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Benjamin Dousa:

Vilka initiativ ämnar statsrådet ta för att säkerställa att Sveriges bistånd fortsätter att vara ett helhetsinriktat stöd som inte enbart fokuserar på handel, utan även på stärkandet av institutioner, civilsamhället och demokratin i mottagarländerna?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann